Biuletyn Polonistyczny

28.04.2026
Językoznawstwo

Kinga Tutak: Między kropkami: studia nad polską interpunkcją (1770–1936)

Autor/Redaktor: Kinga Tutak
Wydawnictwo:: Księgarnia Akademicka
ISBN: 978-83-8368-325-6

Książka prezentuje wyniki badań nad rodowodem polskiej myśli interpunkcyjnej, a jej podstawą materiałową są opracowania o charakterze metajęzykowym wydane w okresie ponad 150 lat.

Korpus badawczy stanowią cztery zespoły źródeł: rozprawy w całości poświęcone sztuce przestankowania (Feliksa Bentkowskiego, Floriana Łagowskiego, Wiktora Wąsika), podręczniki gramatyki, zbiory zasad pisowni oraz dwa najstarsze czasopisma językoznawcze, tj. „Poradnik Językowy” i „Język Polski”. W historycznym rozwoju interpunkcji można wyodrębnić dwa zasadnicze etapy odpowiadające najpierw oralności, a więc podporządkowaniu aktowi żywej mowy, uzależnieniu od głosowego kształtu wypowiedzi, a następnie piśmienności i związanej z nią cichej, indywidualnej lektury. W trakcie takiej lektury porcje sensu były odmierzane inaczej aniżeli przy wygłaszaniu tekstu, odpowiadały im jednostki składniowe. Wskazane dwa etapy w dziejach interpunkcji wyznaczyły kierunek ewolucji refleksji nad nią i zostały poświadczone w opracowaniach poświęconych sztuce przestankowania. Właśnie w takich źródłach poszukiwano śladów procesu kształtowania się i upowszechniania interpunkcji traktowanej jako część składni, a więc wyższego poziomu organizacji języka. Owe ślady odkryto przede wszystkim w traktatach interpunkcyjnych, podręcznikach gramatyki, zwłaszcza w częściach poświęconych składni, które mogły stanowić integralną część podręcznika lub były wydawane osobno, oraz w zbiorach zadań i ćwiczeń związanych z poprawnym przestankowaniem.

Z recenzji prof. dr. hab. Edwarda Łuczyńskiego: Książka *Między kropkami. Studia nad polską interpunkcją (1770–1936)* to pozycja napisana z pasją, będąca

dowodem niewątpliwej erudycji autorki. To cenne studium naukowe, przybliżające czytelnikowi burzliwe dzieje kształtowania się polskiej normy interpunkcyjnej.

Spis treści

- PIS TREŚCI
- CZĘŚĆ I. W POSZUKIWANIU ŹRÓDŁA POLSKIEJ MYŚLI INTERPUNKCYJNEJ – OD WALENTEGO SZYLARSKIEGO DO STANISŁAWA JODŁOWSKIEGO
- Rozdział 1. W stronę teorii interpunkcji – traktaty interpunkcyjne XIX i początku XX wieku 15
- Rozdział 2. W stronę praktyki interpunkcyjnej – podręczniki gramatyki od końca XVIII do początku XX wieku 41
- Rozdział 3. Interpunkcja a prawidła pisowni w XIX i na początku XX wieku 83
- Rozdział 4. Stanisław Jodłowski jako twórca zasad współczesnej polskiej interpunkcji 119
- CZĘŚĆ II. O DWUKROPKU I CUDZYSŁOWIE TUDZIEŻ O INNYCH ZNAKACH PISARSKICH W „PORADNIKU JĘZYKOWYM” I „JĘZYKU POLSKIM”
- Rozdział 5. Funkcje dwukropka i cudzysłowu w polskich opracowaniach dotyczących interpunkcji (1770–1936) 141
- Rozdział 6. O znakach pisarskich na łamach „Poradnika Językowego” i „Języka Polskiego” 167
- CZĘŚĆ III. ANEKS ORTOGRAFICZNY
- Głosy reformistów i Reytanów obecnej pisowni w walce o ortografię 1935 i 1936 roku 199

Rok publikacji: 2025
Strony: 253
Linki:

- https://books.akademicka.pl/publishing/pl/catalog/view/802/2563/3507

Słowa kluczowe: zasady ortografii, XVIII-XX wiek, rozwój polskiej interpunkcji, podręczniki gramatyki, interpunkcja retoryczno-intonacyjna, interpunkcja syntaktyczno-logiczna